

İSLAM MEZHEPLERİ TARİHİ FİNAL SINAVI ÇALIŞMA NOTLARI

1. Hangisi, çağrıştırdığı anlam bakımından tefrika kavramıyla yakından ilgilidir?

Cevap: Fırka (2011 D. sonu- 2012 Büt- 2013 D. sonu)***

2. İslam Mezhepleri araştırmalarında Durkheim'in usulüne bağlı kalacağını belirterek içtimaiyatçı (sosyal-pozitivist) bir metodu benimseyen ve bu nedenle gözlem ve görüşme tekniklerinin kullanıldığı alan araştırmalarına yönelen bilim adamı kimdir?

Cevap: Yusuf Ziya Yörük (2011 D. sonu-2013 Güz- 2014 Tek ders- 2016 Güz)****

3. Hangisi mezheplerin doğuşunda etkili olan sebeplerden değildir?

Cevap: Muhkem ayetler (2011 D. sonu- 2012 Büt)**

4. Hangisi Hz. Peygamber'in vefatından sonra Ensar'ın halife seçimi için üzerinde uzlaştığı sahabidir?

Cevap: Sa'd b. Ubade (2011 D. sonu- 2015 D. sonu- 2016 Güz)***

5. Hz. Peygamber'e nispet edilen rivayetlerde yer alan muhalifleri tarafından Hariciler hakkında "dinden çıkmışlar" anlamında kullanılan isim hangisidir?

Cevap: Mârika (2011 D. sonu- 2012 Büt)**

6. İslam Mezhepleri tarihinde ilâhî kaderi reddedenlere ne ad verilir?

Cevap: Kaderiyye (2011 D. sonu- 2012 Güz- 2012 Büt- 2016 D. sonu)****

7. Ehl-i Sünnet'in oluşum sürecinde etkili olan şahsiyetlerden biri olmayan kişi kimdir?

Cevap: Abdullah b. Zübeyr (2011 D. sonu -2013 Güz- 2015 Güz- 2015 Tek ders)

8. Hangisi Mâtürîdî'nin imametle ilgili görüşlerinden değildir?

Cevap: İlk Halife Ali b. Ebî Tâlib'dir. (2011 D. sonu)*

9. Hangisi Şia'nın görüşünü yansıtmaz?

Cevap: Peygamber ahabın tepkisinden çekindiği için Ali'nin imametini açıkça ilan etmemiştir. (2011 D. sonu- 2013 Güz)**

10. Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesinden sonra ortaya çıkan Tevvâbûn hareketinin ilk lideri kimdir?

Cevap: Süleyman b. Surâd el-Huzaî (2011 D. sonu- 2012 D. sonu- 2014 Tek ders)***

11. Abbasi halifesi Memun'un On iki İmam silsilesi içinde kendisine veliaht tayin ettiği Şii imam kimdir?

Cevap: Ali er-Rıza (2011 D. sonu- 2012 Güz)**

12. Hangi hanedanlık zamanında İmâmîyye Şiası devletin resmi mezhebi olarak kabul edilmiştir?

Cevap: Safevîler (2011 D. sonu- 2013 Tek ders -2014 Güz- 2015 Güz- 2015 Tek ders- 2016 Güz)*****

13. Nusayrilik tarihi açısından önemli bir şahsiyet olan bazan fırkanın ikinci kurucusu olarak kabul edilen şahıs kimdir?

Cevap: Hamdan el- Hâsibî (2011 D. sonu- 2013 Tek ders)**

14. Yezidilerin kelime-i şehadetinde yer alan "Emin Cebrail Habibullah" ile kim kast edilmiştir?

Cevap: Melek Tâvûs (2011 D. sonu)*

15. "Hak- Muhammed- Ali" üçlemesindeki "Hak" kavramı neyi sembolize etmektedir?

Cevap: Ulûhiyet İnancını (2011 D. sonu- 2012 Büt- 2013 D. sonu- 2014 Tek ders- 2015 D. sonu)*****

16. “Abdal Musa Erkânı” ne zaman yapılmaktadır?

Cevap: Özellikle kış aylarında (2011 D. sonu- 2015 D. sonu)**

17. Zeydiler, kimi Mehdi olarak nitelemişlerdir?

Cevap: Muhammed b. Abdullah en-Nefsü’z Zekiyye (2011 D. sonu- 2012 Büt- 2015 Tek ders)***

18. Hangisi Bahâilerin kutsal kitaplarından biridir?

Cevap: El- Akdes (2011 D. sonu- 2016 D. sonu)**

19. Hangisi ıslahatçı akımlara özgü bir özelliktir?

Cevap: Kadınların faaliyetlere geniş katılım göstermesi (2011 D. sonu- 2012 Büt- 2015 Tek ders)***

20. Hangisi Vehhabiliğe yönelik ithamlardan değildir?

Cevap: Tarikatçılık (2011 D. sonu)*

21. Necmeddîn-i Kübra’nın “Allah’a ulaşan yollar, yaratıkların nefesleri sayışıncadır” sözü, aşağıdaki kavramlardan hangisinin bir ifadesi sayılabilir?

Cevap: Yetmiş iki millet (2012 D. sonu -2013 Güz- 2015 Güz- 2015 Tek ders- 2016 Güz)

22. “Haricilerin sert mizaçlı olmalarının din anlayışlarına doğrudan yansıması”, mezheplerin oluşumunda etkili olan sebeplerden hangisi için bir örnek olarak gösterilebilir?

Cevap: İnsan tabiatı (2013 Güz- 2012 D. sonu- 2014 Tek ders)**

23. Hangi iki mezhep, Allah’ın takdiri ve Müslümanların hür iradesi konusunda birbirine zıt iki kutbu oluşturmuştur?

Cevap: Cebriye- Mutezile (2012 D. sonu- 2012 Büt)**

24. Haricilerin doğuşu hangi nedene bağlanmıştır?

Cevap: Hakem olayı (2012 D. sonu)*

25. Hangisi “günahın imana zarar vermediği” tezini savunmuştur?

Cevap: Mürcie (2012 D. sonu- 2013 Tek ders- 2014 Tek ders- 2017 Güz)****

26. Hangisi Ehl-i Sünnet’e verilen isimlerden biri değildir?

Cevap: Ehl-i bid’at, Ehl-i adl (2012 D. sonu- 2012 Büt- 2014 D. sonu)***

27. Sünnî çizgideki reycilik ilk defa hangi kimin çevresinde başlamıştır?

Cevap: İmam-ı A’zam Ebû Hanife (2012 D. sonu- 2013 D. sonu)**

28. Hangisi Hz. Ali’nin Hz. Ebu Bekir’e geç biatının sebeplerinden biri değildir?

Cevap: Hz. Ali’nin Hz. Ebu Bekir’i hilafetten düşürmek için fırsat kollaması (2012 D. sonu- 2013 D. sonu- 2014 Tek ders- 2015 D. sonu)****

29. Hz. Ali kim tarafından öldürülmüştür?

Cevap: Abdurrahman b. Mülcem (2012 D. sonu)*

30. “ eş- Şehid”, On iki İmam’dan hangisinin en meşhur lakabı olarak kabul edilir?

Cevap: Hz. Hüseyin (2012 D. sonu)*

31. İmamiyye’nin usûlî ekolü hangi delili kabul etmez?

Cevap: Kıyas (2012 D. sonu)*

32. Hangisi İmâmiyye'nin imâmet anlayışında geçerli değildir?

Cevap: İmamın ilminin vehbî değil kesbî olması (2012 D. sonu- 2013 Güz- 2017 Güz)***

33. Nusayrî toplumunun günümüzde yaşadığı ülkeler hangileridir?

Cevap: Suriye, Türkiye, Lübnan (2012 D. sonu- 2012 Büt- 2013 D. sonu- 2014 Tek ders- 2015 D. sonu)*****

34. "Ayn-mim-sin" (AMS) hangi batınî fırkanın sembolüdür?

Cevap: Nusayrîlik (2012 D. sonu- 2013 D. sonu)**

35. Nusayrilik açısından hangi ifade yanlıştır?

Cevap: Kız çocukları ergenlik çağına ulaştığında "din amcası"nın yanına gönderilir. (2012 D. sonu- 2012 Büt)**

36. Aleviliğin tarihinde ortaya çıkan ilk dönem tasavvufî yapılar hangileridir?

Cevap: Yesevîlik, Vefâîlik, Kalenderîlik, Haydarîlik (2012 D. sonu- 2015 Tek ders)**

37. Hangisi Alevilik tarihinin ilk dönemi açısından önemli bir kişiliktir?

Cevap: Hataî Ahmet Yesevî (2012 D. sonu- 2013 D. sonu- 2014 Tek ders)***

38. Babaî isyanının en önemli sonucu nedir?

Cevap: Babaîlik adıyla anılan bir hareketin ortaya çıkması (2012 D. sonu)*

39. Mehdi kavramı Şîî çevrelerde ilk defa kiminle ilişkili olarak kullanılmaya başlamıştır?

Cevap: Muhammed b. El- Hanefiyye (2012 D. sonu- 2012 Büt)**

40. En- Nefsü'z- Zekiyye olarak bilinen Muhammed b. Abdullah'ı Mehdi olarak niteleyen mezhep hangisidir?

Cevap: Zeydiyye (2012 D. sonu- 2013 D. sonu- 2013 Tek ders- 2014 Tek ders- 2015 D. sonu)*****

41. Bâbilik- Bahâilik nerede ve hangi İslam anlayışı merkezinde gelişmiştir?

Cevap: İran'da Şîî İslam anlayışı merkezinde (2012 D. sonu- 2012 Büt)**

42. Hangi terim "İslam birliği" veya "Müslümanların siyasi birliği" projesi için kullanılmaktadır?

Cevap: Pan- İslâmizm (2012 D. sonu- 2013 D. sonu- 2015 D. sonu)***

43. Hangisi Avrupa aydınlanma akılcılığı ile tabiat felsefesinin yoğun tesirinde kalan ihyacı isimdir?

Cevap: Seyyid Ahmed Han (2012 D. sonu- 2013 D. sonu- 2015 D. sonu- 2012 Büt)****

44. Tarihselci modernistler hangisini Kur'ân'ın doğru anlaşılması ve ahkâmın güncellenmesi için zaruri bir kaynak olarak görmektedir?

Cevap: Sebeb-i nüzul rivayetleri (2012 D. sonu- 2012 Büt- 2013 Tek ders)***

45. Hangi mezhep tahkim olayından hemen sonra ortaya çıkmıştır?

Cevap: Haricîlik (2011 Güz- 2016 Güz- 2013 D. sonu- 2015 Tek ders)

46. Haricilerin kendilerini tanımlamak için kullandığı isim nedir?

Cevap: Ehl-i Şurât (2011 Güz- 2013 D. sonu- 2013 Tek ders- 2014 Güz- 2015 D. sonu)

47. İslam Mezhepleri tarihinde kader konusunu gündeme getiren ilk kişi kimdir?

Cevap: Ma'bed el-Cühenî (2013 D. sonu)*

48. Hangisi Eş'ari bilginlerden biri değildir?

Cevap: Ebû'l-Yüsr Pezdevî (2013 D. sonu- 2015 D. sonu)**

49. Sünni kaynaklar ilk dönemdeki Şîî topluluklar için başlangıçta hangi terimi kullanmışlardır?

Cevap: Râfızıyye (2012 Güz- 2012 Büt- 2013 D. sonu- 2013 Tek ders- 2015 Tek ders)*****

50. İmâmiyye fıkıhı denilince akla ilk gelen imam kimdir?

Cevap: Cafer es- Sâdık (2011 Güz- 2013 D. sonu- 2015 D. sonu- 2015 Tek ders)

51. Hangisi Dürzîlik'in temel karakterini teşkil eder?

Cevap: Dürzîlik bâtinî bir fırkadır. (2013 D. sonu- 2015 D. sonu- 2014 Tek ders)***

52. Hz. İsa'nın bin yıllık bir zaman diliminde dünyayı yönetmek amacıyla geri döneceği bir dönemi ifade eden anlayışa ne ad verilir?

Cevap: Milenyum (2013 D. sonu- 2014 D. sonu- 2014 Tek ders- 2015 D. sonu)****

53. Kadiyânîlik ismi hangi mezhep için en yaygın kullanılan isimdir?

Cevap: Ahmediyye (2013 D. sonu)*

54. Said Nursi ve onun metodunu izleyen oluşumlar hangi akım içerisinde değerlendirilir?

Cevap: Kültürel ıslahatçılık (2013 D. sonu- 2015 D. sonu)**

55. Hangisi İslam Mezhepleri Tarihi araştırmalarının ve yayınlarının son yıllarda Vehhabilik- Selefilik üzerinde yoğunlaşmasının sebeplerindendir?

Cevap: 11 Eylül saldırısı (2014 D. sonu)*

56. Hangi mezhep çeşitli görüşleriyle "İslam Kelâmının" şekillenme sürecine katkıda bulunmuştur?

Cevap: Mutezile (2014 D. sonu)*

57. Hangi ülkede ibâdiyye mensupları bulunmamaktadır?

Cevap: Pakistan (2014 D. sonu)*

58. Hangisi Şiiliğin doğuşunu hazırlayan önemli olaylardan biridir?

Cevap: Tevvâbûn hareketi (2014 D. sonu- 2016 Güz)**

59. Hangileri İmâmiyye Şiası'nın on iki imamlarından değildir?

Cevap: Muhammed b. El- Hanefiyye, Harun er- Reşid (2014 D. sonu- 2016 Güz- 2017 Güz)***

60. Yezidilikte namaz ibadeti ile ilgili hangi ifade doğrudur?

Cevap: Yezidilikte namaz günde iki vakit güneşe doğru dönülerek kılınır (2014 D. sonu- 2015 D. sonu- 2015 Tek ders)***

61. Nusayrîlikte, Hz. Peygamber'in babası Abdullah'ın sessizliğini temsil eden ve sırları başkalarından gizlemek anlamına gelen ibadet hangisidir?

Cevap: Oruç (2014 D. sonu)*

62. Dürzîlik mezhebi hangi hanedanlık döneminde ortaya çıkmıştır?

Cevap: Fatimîler (2014 D. sonu)*

63. Dürzilerin kutsal metinlerinin adı nedir?

Cevap: Resâilü'l- Hikme (2016 D. sonu)*

64. Dürzilere göre “Yedi Esas”tan biri olan “doğru sözlülük” hangi ibadetin yerine ikame edilmiştir?

Cevap: Namaz (2013 Tek ders- 2015 Tek ders)**

65. Alevilikte evli iki çiftin birbiriyle yol kardeşliği kurmasına ne ad verilir?

Cevap: Musahiplik (2014 D. sonu)*

66. Hangisi Alevîlikle ilgili isimlerden biri değildir?

Cevap: Bahailik (2014 D. sonu)*

67. Alevîlikte “insan-ı kâmil” olmak için ne yapmak gerekir?

Cevap: “Dört kapı-kırk makam”ı bilip uygulamak (2016 D. sonu)*

68. Alevîlikte Muharrem ayı geldiğinde kaç gün oruç tutulur?

Cevap: On gün veya on iki gün (2016 D. sonu)*

69. Alevîlikte “Hak-Muhammed-Alî” üçleri ile kast edilen nedir?

Cevap: Ulûhiyet- nübüvvet- velayet (2016 D. sonu) *

70. Alevîlikte “Muharrem Erkânı” hangi vesile ile yapılmaktadır?

Cevap: Kerbelâ şehitlerini anmak için (2012 Büt)*

71. Alevîlikte yol mensubu bir canın, ikrarına bağlı kalmayarak büyük bir suç işlemesi üzerine pirin talimatıyla toplum dışına itilmesine ne ad verilir?

Cevap: Düşkünlük (2012 Büt- 2013 Tek ders- 2015 Tek ders)***

72. Hangisi Mirza Gulam Ahmed tarafından kurulan dini hareketin adıdır?

Cevap: Kâdiyaniyye (2014 D. sonu)*

73. Hangisi Mirza Gulam Ahmed Kâdiyanî'nin İslâm'ı savunmak için yazdığı eserin adıdır?

Cevap: Berâhin-i Ahmediyye (2015 D. sonu- 2015 Tek ders)**

74. Hangisi Kâdiyaniliğin Lahor kolunun faaliyetlerini sürdürmek üzere kurmuş olduğu teşkilatın adıdır?

Cevap: Encümen-i İşâ'at-ı İslâm (2014 D. sonu)*

75. Hangisi İslam modernizminin ilk temsilcilerinden sayılır?

Cevap: Seyyid Ahmed Han (2014 D. sonu- 2015 Tek ders- 2016 D. sonu)***

76. Hangisi Cemaleddin Afgâni ile Muhammed Abduh'un ortak özelliklerinden biridir?

Cevap: Islahatçılık (2014 D. sonu- 2014 Tek ders-)**

77. Hangisi İslamcılığın hedeflerinden değildir?

Cevap: Hilafeti terk ederek cumhûri bir yönetimi İslam dünyasında uygulamak (2014 D. sonu)*

78. Belki de büyük günahlara sebep olacak yanlış akideleri izleyen fakat her şeye rağmen sahip oldukları bu itikatları İslam dairesi içerisinde görülen ve bu yüzden tekfir edilmeyen kesimler için hangi terim kullanılır?

Cevap: Ehl-i Kible (2012 Büt- 2013 Tek ders- 2015 D. sonu)***

79. Ahbârî İmâmilere göre şer-i hüküm kaynaklarından olmayan nedir?

Cevap: Akıl ve kıyas (2015 D. sonu)*

80. Haricilerin kendilerini tanımlamak için kullandığı isim nedir?

Cevap: Ehl-i Şurât (2011 Güz- 2013 D. sonu- 2013 Tek ders- 2014 Güz- 2015 D. sonu)*****

81. Hacı Bektaş Veli ile ilgili hangi ifade doğrudur?

Cevap: Makâlât isimli eserin sahibidir. (2013 Tek ders- 2015 D. sonu)**

82. Sözlükte “ önceden olmadığı halde icat edilen inanç veya amel” anlamına gelen kavram hangisidir?

Cevap: Bid’at (2015 Güz- 2016 D. sonu)**

83. Mezhepler tarihi kaynaklarında Hz. Osman döneminde yaşanan siyasi ve sosyal kargaşanın baş sorumlusu olarak gösterilen kişi kimdir?

Cevap: Abdullah b. Sebe (2016 D. sonu)*

84. Selefiye itikadını 12. yüzyılda Arap yarımadasının merkezindeki Necd bölgesinde yeniden güçlü şekilde seslendiren kişi ve temsil ettiği akımın adı nedir?

Cevap: Muhammed b. Abdülvehhav- Vehhâbiyye (2016 D. sonu)*

85. Çağdaş yazarlardan Muhammed Cevâd Muğniye’ye göre Şiâ’yı diğer fırkalardan ayıran görüşlerden olmayan hangisidir?

Cevap: Peygamber ahabın tepkisinden çekindiği için Ali’nin imametini açıkça ilan etmemiştir. (2015 D. sonu- 2015 Tek ders)**

86. Hangisi aşırı Şii (gulât) fikirlerden biri değildir?

Cevap: İmamet (2016 D. sonu)*

87. Ashâbu’l-İntizâr teriminin anlamı nedir?

Cevap: On ikinci imamın dönüşünü bekleyenler (2016 D. sonu)*

88. Hangi fırkanın ziyaret yerine gidildiğinde “buhur duası” okunur?

Cevap: Nusayrilik (2016 D. sonu)*

89. “ 15. yüzyılın ilk çeyreğinde, aşırı giderek Şeyh Adi’nin kendilerine rızık verdiği ve beş vakit namazı kaldırdığı gibi aşırı anlayışlara sahip olan fırka Karakoyunlular zamanında büyük darbe yemiş hatta Şeyh Adi’nin türbesi yıkılmıştır...” ifadesi hangi fırka için doğrudur?

Cevap: Yezidiler (2016 D. sonu)*

90. Önce müceddidlik, sonra mehdi ve Mesihlik, nihayetinde ise nübüvvet iddiasından bulunan mezhep lideri kimdir?

Cevap: Mirza Gulam Ahmed (2016 D. sonu)*

91. Mirza Ali Muhammed tarafından kurulan mezhep hangisidir?

Cevap: Babîlik (2016 D. sonu)*

92. Dokuz cepheli olarak kurulan ve dünyanın yedi kıtasında bulunan ana Bahâî mabetleri hangisidir?

Cevap: Meşriku’l- Envâr (2016 D. sonu)

93. Hangisi İhvân-ı Müslimîn teşkilatının kurucusudur?

Cevap: Hasan el-BEnnâ (2016 D. sonu)*

94. Hangi hareket medrese geleneği içerisinde tasavvufa da yer vermiştir?

Cevap: Diyobendiye (2016 D. sonu)*

95. Şii fırkalardan hangisi Ehl-i Sünnet'e en yakın olarak kabul edilir?

Cevap: Zeydiyye (2012 Güz- 2012 Büt)**

96. Tevessül, şefa'at ve bidat konularında Vehhâbiliğin doğrudan hedefi olacak İslâmî oluşumun adı nedir?

Cevap: Birelviye (2013 Tek ders- 2014 tek ders)**

97. Kelâm disiplinini amaçları bakımından İslam Mezhepleri Tarihi disiplininden farklılaştıran temel husus nedir?

Cevap: Mezheplerin dinden sapıp sapmadıkları hakkında görüş açıklaması (2013 Tek ders)*

98. Yahudilik ve Hristiyanlıkta Mehdi kavramını ifade eden sözcük nedir?

Cevap: Mesih (2013 D. sonu)*

99. İslam Mezhepleri Tarihi hangi konularda Din Psikolojisinin bilgi ve bulgularından yararlanır?

Cevap: Mezhep ve cemaatlerde lider hezeyanları/ Mezhep ve cemaatlerde ikna ve beyin yıkama taktikleri (2012 D. sonu)*